

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Eleemosynas è propriis facultatibus, intentione optimâ dandas:
Non egeni meritum, sed miseriam spectandam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

est ratio. Subtrahe marfupio, & plurimum appo- nes, da & dabitur tibi.

Et quemadmodum supra diximus, suas Christo decimas non negandas, ita nunc asserimus suas Deo primitias offerendas. Non hic aliam à priori, aut novam largitionem præcipimus, sed alium finem, novam Intentionem. Consultissimum est, ut quotiescumque cibum fumimus, hinc Christo esurienti aliquid seponamus: ita quotiescumque aliquid pecuniæ recipimus, primitias inde Deo demamus. Hæc de summa decessio summam auget. Sunt, qui simul florenos quinquaginta, qui centum, qui ducentos, qui plures accipiant. Hic suam quisque conscientiam interroget, quid hinc Deo primitiarum loco confectro? Est qui fateri debeat: Nulli mihi sunt liberi, nec hæredes alii, quam in funere meo risuri, quid igitur do pauperi Christo amicorum meorum intimo, quas Deo primitias dico? Heu quoties pecuniæ nostræ parcimus & animæ gravissimè nocemus? Egrotare malumus, quam argenteum illum sanguinem emittere. Imò, quæ nostra infania est, non raro perire malumus, quam argenti venam violare. O fatuos, quibus aurum charius est quam cælum!

S. IV.

Narrat Ioannes Moschus fuisse consuetudinis in cenobio Scopuli, ut sub finem verni jejunii pridie Parasceves confluentibus undequaque pauperibus largiores darentur eleemosynæ, ita quidem, ut illorum singuli tam mellis quam tritici sextarium dimidium, integrum vini, & benedictiones tredecim acciperent. Eo autem anno, quo tritici sterilitis proventus fuit, monasterii seniores Patres Abbatem submonentes: Pater Reverende, ajebant, cum triticum tam malignè proveniret, hoc anno priscam consuetudinem sequi plus quam difficillimum erit; ipsa reclamât tritici sterilitas: tanti per patientiam mendicis suadeamus. Quibus Abbas; Obsecro, mei filii, ait, benedictionem patris nostri Theodosii ne tollamus. Præceptum senis est; non expedit nobis illud transgredi: Filiorum curam non abiciet pater. At illi suo iudicio stantes: Non suppetit nobis, inquiunt, quod demus: omni tritico domum nostram spoliâ, nemo suaserit. In mœrorem dejectus Abbas: Ite, inquit, & quod vultis, facite; ego extra culpam ero. Ita negatum est egenis triticum die cœnæ Dominicæ dandum. Paulò post præfectus annonæ horreum ingressus triticum omne in germen herbâmq; effusum reperit. Quapropter nulli amplius usui futurum in mare abiciendum fuit. Hic Abbas occasione tam commodâ exorsus dicere ad suos: Nunc, inquit, fratres mei, inobedientiæ laboris merite. Iure merito hanc tritici iacturam facimus, quia monita patris nostri Theodosii negleximus. Quingentis modis turbæ pauperum satisfacere licuisset, nunc factuè providi & stolidè parci, ferè quinque modiorum millia perdidimus. Quid lucrati sumus filii? Quantum nobis ipsi nocuimus hac tam importunâ parsimonia? Ceminum profectò malum incurrimus. Primum quidem, quia spem nostram non in Deo nostro, sed in horreo nostro positam habuimus. Alterum, quia parentis nostri iussu pereunte obsequio contemptissimus. Igitur vel ex hoc discamus à Deo rerum omnium moderatore disponi providentissimè universa. Et quomodo suos famulos non nutriet, qui aviculas, qui vermiculos, qui minimas pascit bestias? Deus omnium & singulorum gerit curam, eorum maximè, qui curam gerunt suorum pauperum. Eterno res documento sit, turpissimum prodigentiæ genus esse, tam malè providam in eleemosynis parsimoniâ.

Ita omnino res sese habent, & quotidiana id testatur experientia, nil Christo pauperi gratis dari. Ille

A sapientissimè parcus est, qui opportunè in inopes effusus est. In eam rem narrat verus Heisterbacensis scriptor in agro Trevirensi Meinfeld cœnobii esse, quod Lacus appellatur. Divertit eò vir peregrinus è Saxonîa, benignè ac lautè habitus, hospitium suum gratis amplissimis inquit venerari. Non multò post vir quidam opulētus in Saxonîa, huic, quem diximus, homini peregrino familiarissimus egrotare cœpit. Sub finem vitæ testamentarias tabellas compositurus illum ipsum interrogavit: Quid censeret, quo loco pecuniarum partem optimè locaret; cupere se piis largitionibus, dum viveret, divinam gratiam emereri. Huic alter: Mi amicorum optime, inquit, non procul Colonîa cœnobium est viris religionis habitatum, ab hospitalitate singulariter commendandum. Expertus hæc dico. Eleemosynas tuas vix loco meliore collocaveris. Placuit consilium moribundo Saxoni, & argenti marcas quadraginta illi monasterio legavit. Ea pecunia mox per servum Coloniam missa. Sed quia bellum, quod inter Othonem & Philippum Reges exarserat, vias intutas fecit, servus relicta Colonîa pecuniâ ad Lacum pedes properavit, & Abbati rem ex ordine percensuit. Missus igitur monasterii procurator legatum illud tutâ si- de recepit. Tanti fuit vel unicum peregrinum hominem hospitalius accepisse. Per tales cuniculos Christus collata in se beneficia reponit, Date & dabitur vobis. Ob hoc, inquit Chrysologus, ad te venit tuus dator in paupere, ut eum non dantes accepta reddere, qui tibi gratis dedit habere quod dares. Præclare dixit Basiliius: Dediti esurienti, tibi consulisti: quod enim dedisti, cum auctario revertetur. Eruditè Clemens Alexandrinus eleemosynam pile ludo comparat, in quo eadem pile, quæ ad alterius manum datatim mittitur, viam relegens ad dexteram prioris redit. Quod & Ambrosius confirmans: Beneficium largientis, inquit, præbenti magis permanet quam suscipienti. Ergo, quod hic duodecimo loco monimus, Christo aliquid omni mens seponere.

CAPVT V.

Eleemosynas è propriis facultatibus, & intentione optimâ dandas: non egeni meritum, sed miseriam spectandam.

In urbibus non infrequens est, ut homines depauperati ad largiorem colligendam stipem paupertatis sue causas è loco superiori per Ecclesiasten pronè negari cupiant. Aut enim à Turcis aliive barbaris capti sunt, & lytrum quærunt; aut rebus suis omnibus per incendium haustis, collationem in ædificium petunt; aut certè naufragio vix vitam subdixerunt, jamque omnibus amissis subsidium adversus maris iras implorant.

Est quidam in orbe pauperissimus homo, quem non una solum ex illis cladibus sed omnes deiecerunt. Et captivus, & incendis afflicto, & naufragus est. Hic mortalium omnium pauperissimus est Christus Iesus patris æterni unigena, qui post orbem conditum anno quinquies millesimo centesimo nonagesimo nono, mendici habitum, mortalitatis saccum induit, & sese in cunis gramineis aspectabilem nobis objecit, stipem petiturus. Triplicem audite causam, 1. Captivus est, manibus pedibusque vincis. Ipsa mater eum ligavit; involvit eum pannis; in stabuli ergastulo est; negarum ei prodire foras. 2. Domus illi, hortusque perit amoenissimus. Orbis principio paradysum condidit. Sed heu totus interit velut incendio consumptus, & redactus in cinerem. In signum incendii Deus collocavit ante paradysum voluptatis Cherubim, & flammæum gladium atque versatilem. 3. Naufragus est, nam sicut vates Hebraus

Cesar. l. 4.
mirac. 27.

Quinque
Fh l ppi u.
gam arg e i
marcâ sa
cunt, ergo
40. marca
sunt 200.
Philippi,
sua 276.
sterens 10.
basu.

Luc. c. 6.
v. 38.
Chrysol. bo.
27. ante si-
nem.
Basil. ho. 6.
in divites
avaros.
Clem l. 1.
p. 422.
Amor. ser.
81.

Ita Cesar
Baronius
numerat.
Christus
triplici de
causâ se
nobis af-
pectabile
involvit
eum pannis;
in stabuli
ergastulo
est; negarum
ei prodire
foras. 2.
Domus illi,
hortusque
perit amoen-
issimus.
Orbis prin-
cipio paradysum
condidit. Sed
heu totus
interit velut
incendio
consumptus,
& redactus
in cinerem.
In signum
incendii Deus
collocavit
ante paradysum
voluptatis
Cherubim,
& flammæum
gladium
atque versatilem.
3. Naufragus
est, nam sicut
vates Hebraus

braus Ionas in mare abjectus est, ita hic in dorum pelagus præcipitatus est; balæna ingens, cætus horribilis, mors cum glutit, sed quæ hanc prædam nequit cõcoquere, revomuit. Ita Dei filius in orbem pauper, ita captivus, ita naufragus, ita ad stabuli fordes damnatus: ad extremam paupertatem devolutus ad nos venit mendiculi formâ liberalitatem nostram exploraturus ipse prægens. Quin igitur utrâque manu huic mendico damus, quin nostra omnia, nosque ipsos vendimus, ut huic pauperum pauperimo subveniamus. Ecquis modus est, inquis, quo demus huic regi sed mendicanti? Duodecim assignavi modos, quibus Christiana largitas alieni inopiæ medeatur. Addo tres alios: Da de tuo: Egeni miseriam non meritum spectat: Da intentione optimâ. Nunc porro triplicem hunc modum explico.

Tres alii modi alieni inopiæ medendi.

§. I.

13. Modus. Da de tuo.

Eccli. c. 34. v. 21. & 24. Prov. c. 15. v. 8.

Decimum tertius largiendi modus est: Da de tuo: Hoc Deus semper præcepit singularissimè, nolle se sacrificium de prædâ, sanore, rapinis, bonis improbè partis. Siracides clamat: *Inmolantis ex iniquo, oblatio est maculata.* Nam qui offert sacrificium ex substantiâ pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui. *Hosie impiorum,* inquit Salomon, *abominabiles,* quia offeruntur ex scelere. Exuviis divo Petro detractis, induvias divo Paulo præstare non licet. Thus sublatum furto foetorem redolet in cælo: sic eleemofynæ, quas bona iniquè parta subministrant, foetent, & magis iram Dei provocant. Si quid das, de tuo da.

Eccli. c. 3. v. 21. Chryf. 10. 3. hom. 80. in Ioan. mibi pag. 325. & 10. 5. hom. 33. ad pop. mibi pag. 228.

Anno quingentesimo quadagesimo septimo Gothorum Rex Totilas Romam occupavit, & spoliavit. Interim orandi gratiâ divi Petri Basilicam est ingressus. Papæ! quàm malè conveniunt preces fundere, & spolia diripere. Constat eo tempore Romanâ plebè ad quingentos solum homines in urbe remansisse, ceteris peste aut fame mortuis, aut certè alio quaquaverlus dilapsis. Primores viri feminæque ostium obierunt, ut aliquid panis aut cibi emendicarent. An forsitan castigatricem Domini manum irritarunt immiseri cordiâ, aut vitii illi affinitibus? *Inmolantis ex iniquo, oblatio est maculata.* Chryostomus sic falsè urget: *Christus dixit: Date eleemofynam, non avaritiam: que ex alieno datur, eleemofyna non est, quamvis egentibus impendatur. Eleemofyna est, que omni caret iniquitate: hæc omnia munda facit: aliena rapiens non est profecto misericors, licet infinita largiatur. Nam alios vulnerat, & quos non vulneravit, sanat; cum potius illos non vulnerare, aut prius debuisset sanare. Humanus enim est, qui qui vulnerat pius & curat, sed qui ab aliis vulneratos sanat. Sic eadem misericordie mensurâ non potest avaritiæ malum curari. Quod si vel obolum rapueris, & talentum reddas, vix ita quoque resarcis.*

Surius in vitâ S. Gallici c. 8. Baro. 10. 9. ad annum 747. nu. 7. Verba Bavon. sum: pauperculus quidâ juxta regiam possessione, que Romam versus dicitur, commanens, &c.

Greg. Tur. de Gloriâ Confess. c.

Divorion notus panegyristes miraculum instituto aptum commemorat hunc in modum: Fuit pauperculus nec ultimæ pietatis homo, qui unicè cupiebat beato Gallo aliquid donarii, vicem anathematis deferre. Verum res angusta domi negabat libationis pretium. Ergo aliquid ausus, homini opulento alveare cerâ & melle stipatum religioso, ut putabat, furto subduxit. Nec enim necesse esse censuit, sublegere quidpiam tam abundantem, præsertim quod transiret ad sacra. Ita ceram domi liquatam ad beati Galli ædem attulit. Cum jam in templo ageret donarium oblaturus, deprehendit ceram in saxum obriguissè. Eâ re territus, socio id dixit; qui hominem ad poenitentiam animavit, monuitque, ne deinceps in cælestes liberalis esse vellet ex alieno. Vbi hoc ædis custodibus innotuit, fama miraculi emanavit.

Huic firmando non absimile Gregorius Turonensis commemorans, narrationem his omnino verbis or-

Aditur: Sic & in portu maris gestum fuisse multorum confirmat relatio. Vir grandis natu, sed pauper, navigium onustum, quod etiamnum in littore hærebat, adiens, eleemofynas a navis tribere institit. Ex eâ turbâ protervior usus, cum virum mendicantem audiret, exandescens: Abi, ait, abi silicernium; nos hic præter saxa nihil vehimus. Cui senex placidè: Velit Deus, inquit, ut quod dixisti, verum sit; saxa vehite. Eventum habuere verba. Mox enim quidquid in navibus esculenti fuit, in saxum mutavit. Ego, ipse, ait Gregorius, ex iis & dactylos vidi, & olivas asperxi marmore duriores. Cum enim omnia in lapidis duritiem abissent, colorem tamè & formam pristinam retinuerunt. Nauclerus ubi panem saxum sibi molendum, ceteraque omnia in saxum celerrimâ metamorphosi commutata vidit, immittis dicti poenitentia faucibus, senem vestigare cepit, quem nusquam reperit. Miraculi fama civitates plurimas pervolavit: sed & panes, fructus, carnes, aliique cibi saxei, & omnis illa esculenta merx, quæ in lapides induruit, monumentis hæc variè distributa est, ut eo exemplo discerent præparci, mitius & liberalius agere cum pauperibus. Hæc quid juvas, ait Turonensis Antistes, quid agis impudens avaritia? fecisti hominem pauperem, qui non porrigendo pauperi putavit se fieri posse ditiozem.

BDa pauperi, sed da e tuo; quidquid furtivum, quidquid dolo, vi, malâ fide partum est, ad eleemofynas inconveniens, immundum est, placere non potest. Annis superioribus, dum Bellona Bohemiam, Austriam, Capellatium exercuit, in totam deinde Germaniam sese effudit, scilicet ab anno vigesimo ad hunc trigentesimum septimum. Deus bone! quàm multi & varii, quàm mirabiles & intricati fuerunt quæstus in cuden-dis, in erogandis, in recipiendis, in commodandis & permutandis pecuniis? Et adhuc sub iudice lis est, qui adeo religiosâ & innoxia manu rem nummariam tractavit, ut iure dixerit: Quis arguet me de peccato? Labyrinthus hic fuit, in quo etiamnum circumagimur errando. Qui suæ salutis seridè cupit consultum, ad paucula hæc animum advertat.

Primum est: In seipsum quilibet descendat, & suam conscientiam laterculâ rimetur, eamque solenter interroget, num illis præteritis annis optimâ fide pecuniam sibi redegerit? si nullâ mali, nec levis quidem suspicio deprehendatur; bono animo sit, graves morbos argentanginam & phylargyriam evaninus. Quod si conscientia eo modo interrogata trepidet, & vel silentio se ream fateatur, non acquiescat iste, dum plenam conscientia tranquillitatem restituerit.

Alterum est: Quod fide bonâ quis egerit, indicii loco habendum, si viros eruditos & conscientia suæ arbitrio interrogant, idque sincerè ac nihil celando; nam unica quandoque vocula vel exceptiuncula negotium totum convertit & variat. Qui conscientia suæ iudicem secutus est, sed errantem, non erravit sequendo. Ad politicum tamen tribunal potest puniri licet innocens in tribunali divino.

Tertium est: Quod aliquis fide malâ egerit, sat signi est, si nummariam tractationem nec ipse satis examinavit, nec alios super eâ re interrogavit, aut explicandum aliquid subtriverit, aut aliorum iudicio stare recusavit; hic certè deliquit, tamen si forsân pecuniaria commutatio non iniqua fuerit.

Ita singularis acceptum & expensum accuratius scrutetur, qui eleemofynas de suo largiri cupit: *Spiritus enim omnia scrutatur.* Hoc Hierusalem scrutari est in lucernis. Si quid malè partorum fuerit reperi-tum, reddatur, cui ademptum est. Huic ipsi, ais, non potest reddi Egenis igitur, non ut beneficium, sed ut debitum restituatur. Eleemofynæ non admittunt nisi puram

108. f. 10. n. 10. m. 10. n. 10. m. 10. n. 10. m.

Dolo, vi, malâ fide partum est, ad eleemofynas inconveniens, immundum est, placere non potest.

Animab. veriones tres pro conscientia fecerunt.

1. Cor. 13. v. 10. S. Hieron. v. 10.

partum & sceleris expers argentum. Honora Dominum de tua substantiâ, da de tuo. Ex injusis acquisitis per factum vel rapinam, non potest fieri eleemofyna, sed restitutio fieri debet.

§. II.

DECIUS quartus per stipem bene merendi modus: Egeni miseriam, non meritum spectat. Chryostomus admodum indignè ferens, tam strictam à pauperibus rationè exigi: Vos, inquit, in adultam noctem bibitis, dein pleno ventre plumis sepulti in multam lucem fertis, dum dulcissimus etiam somnus amarefcit; sic dies alter prior non dissimilis sumit exordia. Vbi autem mediculus frigore ac fame pane enectus propeferit, vitæ diarium ab eo exigitis. Chryostomi verba sunt: Tempus est, misericordie, non discussiois scrupulose. Nutriti ac vestiti vult pauper? Efficiamur misericordes, non quomodocumque, sed ut Pater noster caelestis, qui & improbiſſimos nutrit & vestit omnes. Ergo non meritum, sed miseriam egeni spectat. Hoc Christus propofitis præmiis commendans: Qui recipit prophetam, inquit, in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: & qui recipit iustum, in nomine iusti, mercedem iusti accipiet. Et qui cumque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aque frigide, tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam. Ita qui pauperi dederit, in nomine pauperis, non desituetur præmio: Hic expedita causa est. Nisi cõstet, quod rarissimum est, hominem egentem stipe fieri pejorem; tunc solum contrahenda est manus. Quod si è duobus non utriusque possit dari, dandum est digniori. Sin autem facultates non abnuant, Servatoris iussu, omni petenti te tribue. Aliud est enim dona, aliud stipem dividerè. Aristoteli quidam, Laertio teste, opprobavit, quod homini malo dedisset. Cui mox philosophus: Non mores, inquit, sed hominem commiseratus sum. Vir bonus etiam improbis in necessitate cõstitutus succurrit. Debetur hoc officium non promeritis, sed naturæ. Prætereà bonus fieri potest, qui malus est. Chryostomus, quem dixi, hoc frequentissime inculcans: Non moribus demus, inquit, sed homini. Mendicus unicum habet patrocinium, quod eget, quodque in necessitate constitutus est; ne quid ab illo profusus amplius. Sed etiam si fuerit omnium improbiſſimus, & egerit necessario victu, sedemus illius famem. Ita Christus præcepit. Porro est in necessitate constitutorum homo misericors. Porro autem omnes, qui in naufragium inciderint, excipit liberatque, sive mali fuerint, sive boni. Tu proinde si videris hominem, qui in egestatis naufragium inciderit, ne iudica, ne vitæ gesta examina, sed medere miserie. Aliud est iudex, aliud eleemofynæ largitor. Ideo vocatur eleemofynâ, quod eam & indignis damus. Ne scrutaris igitur curiose pauperum vitam atque negotia. Nam extremè illud insolentia est, pro uno pane totam hominis miseri vitam curiose inquirere. Nam etiam si homicidâ, si latro, aut aliud hujusmodi fuerit, an non videtur tibi vel pane, vel modico argento dignus? & tamen Dominus tuus illi solem suum producit. Obsecro igitur ego vos, omnia in simplicitate faciamus. Esto enim, qui ad nos addedit, sit impositor: non tamen iustus est hæc curiose scrutari.

Hæc Gregorius Nazianzenus suo etiam calculo probans: Multo satius est, inquit, ob eos, qui digni sunt, indignis quoque largiri, quam dum metuisimus, ne de indignis bene mereamur, dignos etiam beneficio fraudare.

§. III.

AD hunc decimum qua tum largiendi modum pertinet. Ultrò dare non petentibus, & egestati occurrere. Beatus, qui intelligit super egenum, non qui petenti solum tribuit, sed qui petiturum etiam prævertit. Augustinus acriter ad istud impellens: Non est, inquit, perfecta misericordia, quæ precibus extorquetur. Festina, o pietas & occurre; ne tibi vendices, quod Domino debetur.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Quam multa variæque nobis proveniunt in hortis, in vineis, in agris, quot herbae, quot fructus, quantum vini, quantumque tritici nobis non rogantibus, sæpe nec quidem cogitantibus succrescit. Christus Dominus modò quatuor, modò quinque millibus hominum certè non petentibus convivium lautum instruxit. Crescit dum impenditur victus.

Adrianus II. gente & domo Romanus, nondum tiam primâ decoratus Sergio Pontifici familiaris, cum ab eo monetas grandiores quadraginta dono accepisset, domum rediens eas œconomò dedit, in peregrinorum ac pauperum turbam erogandas. Æconomus tantæ multitudinis affluxum cernens, hoc unum cogitatione versabat: Quid hæc inter tantos? Ita suo domino pecuniam retulit, negans eam tam ingenti, tamque avidæ multitudini ullo modo suffecturam. Hic Adrianus receptâ pecuniâ ipsemet ad infirmam plebem descendens spe in Deum erectissimâ, mendicorum singulis monetas ternas tribuit, totidem rei familiaris servatis, œconomò ad rei miraculum obstupescite & attonito. Cui Adrianus: Num tandem vides, inquit, quàm dives & liberalis sit Dominus, cum aliena indigentia liberalius est iuvandâ?

Hæc Adriani animosa largitas incredibiliter viri pretium apud omnes adeo auxit, ut cum de Pontifice creando ageretur, certatim omnes unicum Adrianum poscerent, quem etiam reluctantem in illud solium evexerunt. Epiphonemâ hic apponens Augustinus: Magnum, inquit, est opus eleemofynæ, fratres, ut homo faciat, quod facit Deus. Hac quidem ratione Dei verè vicarius.

Richardus Ciceſtrenſis Præsul, inopes ad accipiendum invitabat, sicut inſitor emptores solet accerere: Venite, à me emite; & probas merces & pretio levi dabo. Interrogatus Richardus, cur ultrò accurrentes insuper advocaret, & stipem non petentibus obtruderet, respondit: Cardo emitur quod precibus omittitur. Misericordiam egenorum, non promerita spectabat. Quis non exclamet hic illud Claudiani:

Nil negat, & sese vel non poscentibus offert. Hic idem Antistes ob eleemofynas largius impensas à fratre suaviter correptus est, adjectâ causâ, proventus annuus tantæ pauperum multitudini non responsuros. Cui Richardus: Num rectè rationi consentaneum videtur, inquit, ut hos argenteis atque aureis cernemus, & Christus in suis crucietur fame? Hac dandi benevolentia consecutus est, ut panis unicus faultâ illius precatone auctus tria millia pauperum saturaverit; ex eodem tamen fragmentorum tantum superfluit, quo centum alii reherentur. Arcana hæc incrementa sæpils in diversis rebus visa, quibus Richardus benedixerat.

Ejusdem nominis Britannia Rex Richardus, adeo pulchrum ac regium censuit prævenire preces, ut cum die quadam conviviali duos nobilissimos aulicorum attentius colloquentes cerneret, & unâ observaret, quàm ii curiose simul & amicè abacum argento laborantem respicerent, familiariter accesserit & quaesierit, quod colloqui miscerent. Ad quæ illorum alter candidè: Rex Serenissime, aiebat, utriusque voto tum demum abundè satisfaciendum dicebamus, si gemina illa nobilissima carchesia in adles nostras immigrarent. Rex blandè subridens: Ne vobis, inquit, minus favere videar, en vasa hæc vestra sunt. Multo suavissimum est beneficium, quod preces antevertit.

Non ignarus ejus rei magnus Abraham, peregrinis etiam occurrens & humanissimè ad se invitans. Hanc inquiebat, maximam interpretabor gratiam, si domini mei dignentur ad servum suum divertere. Dolorem mihi magnum inureret, transiri me. Ergo asseram pauxillum aque & laventur pedes vestri, & requiescite sub arbore. Ponamque buccellam panis, & confortetur cor vestrum, postea transibitis: idcirco enim

Platina id viis Pontificis in Adriano II. Domini eius Tepl. pag. 221. Fuit Adrianus II. Pontif. centes. quus octavus anno 867. a Denariis vocat Platina, ita Julius.

Surius tom. 2. in ejus vita.

Genes. c. 18. v. 3. & sequ.

enim declinasti ad seruum vestrum. Mox Abraham id obsequium non aliis imperans, sed ipsemet ad armentum excurrens, quod optimum & carissimum videbatur, arripuit, & coquendum tulit; in promptu lac & butyrum fuit. Hanc promulsi alii & alii missi secuti sunt: mensa Abraham ipse ministravit. Heu quam longè aliud carmen nos canimus; notæ sunt voces nostræ: *Quis diabolos mendicos iterum auerit? ut omne pessimo aduenerit: quis omnibus satisfaciat? quis ventres istos impleat?*

O sibilantes colubri, non ita canebat Abraham; beneficia contulit gratuita, preces præuenit. Deus ipse non tantum gemitus, obsecrationes, lacrymas, sed etiam desideria longè præcurrentia, benignissimo assensu excipit. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus, carnis Plaltes, præparationem cordis eorum audivit auris tua.* Dum orare moluntur & parant, jam exauditi sunt: ipsa Deo indigentia pro voto est. Imitemur, & precantium verecundiam antecocupemus.

Non tulit gratis, qui cum rogasset, accepit; Sed beneficium dedit, qui roganti dedit.

Ergo egenorum inopiam spectemus, non promerita; hominibus deus, non moribus; vicariam dispensatoris operam Deo navemus.

§. IV.

Decimus quintus Christianæ largitionis modus est: *Da mente seu intentione optimâ, alioquin & panem, & pecuniam, & promeritum perdis.* Eleemosynas sine omni pompâ largiendas jam supra demonstratum est. Hic sacrè illud opportunissimè instillet: *Amia nefciri. Imò & læva manus tua, nefciat, quid agat dextera tua. Cave videri velis: satis est, si videat Deus. Tu ipse nefcias, si fieri possit, quantum elargiaris, modò Deus sciat: Ego Dominus, inquit, scrutans cor, & probans renes, qui do unicuique iuxta viam suam, & iuxta fructum adinventionum suarum.* Non tam donum quam donantis animum attendit Deus. Intentio prava minusve recta vel aureos montes in eleemosynas particulatim sectos corrumpit. Quocirca stipe daturus hoc unicum saltem animo versa: *Domine I E S V, hoc propter te dabo. Sed expedit reverè pluribus & non nihil distinctis affectibus mentem in Deum erigere, hoc ritu:*

Memoria beneficiorum.

1. O mi Deus, hoc pauperi tanquam tibi deo, propter innumera mihi à te præstita beneficia.

Bonum obtinendum.

2. Domine I E S V, ut patientiæ virtutem adipiscar, hac stipe pauperes juvabo.

Malum avertendum.

3. O fons pietatis, ut ego hanc tentationem vincam, afflictionem illam superem, ex iis, quæ mihi disti, hoc ego pauperibus impendam.

Imitatio Patris.

O pelagus bonorum, qui voluisti nos esse misericordes, sicut cælestis Pater misericors est, nunc ego misericordiam tam re quam animo egenis adhibebo.

Observatio legis.

5. I E S V præceptor, qui iussisti nos eleemosynis egenitatem alienam sublevare, tuis ego iussibus jam satisfacere conabor.

Spes præmii.

6. O beatorum speculum, qui thesauros in cælo non minuendos, qui beatam & immortalem vitam misericordibus promisisti, ut tuis me promissis dignum efficiam, hanc pauperibus gratiam præstabo.

Amor Dei.

7. O mi amantissime Deus, etsi ego nec majores opes, nec atctiorem gratiam, nec copiosius præmium sperarem, nihilominus, quia te amo, has eleemosynas amore tui præbebo.

Omnes hi fines, seu intentiones bonæ, omnès sancte sunt, ultima tamen omnium optima & sanctissima est. Nec ullum potest esse dubium, quin is, qui nihil quærit præmii, sed solo Dei amore ad rectè agendum impellitur, præmii præ omnibus sit habiturus amplissimum. Nemo gratis Deo servit, nemo. A nemine autem gratis Deo præstatur obsequium, quàm ab eo, qui intentione rectissima se totum suâque omnia, quæcum quidem potest, divinis honoribus impendit. Magis donantis animum, quàm donum Deus respicit. Intentionem præcipuè divinus oculus arbitrat. Ideo non solum attende, quid eleemosynarum tribuas, quàm quid, in iis tribuendis intendas. Lucrum & fenus largitionis tuæ à tuâ intentione pendet. *Nec enim satis est, inquit Ambrosius, benefacere, nisi id ex bono fonte, id est, ex bonâ voluptate oriatur.* Quod confirmans Augustinus: *Dare eleemosynas, inquit, & ecce omnia munda sunt vobis. Unde autem procedit eleemosyna? De corde. Si enim manum porrigas, nec in corde miseraris, nihil fecisti. Si autem in corde miseraris, etiâsi non habeas quod porrigas manu, acceptat Deus eleemosynam.* Intentio gratas aut ingratas reddit eleemosynas. *Da igitur intentione quam potes optimâ.*

CAPVT VI.

Ioannes Alexandrinus Pontifex nobilissimus in dandis Eleemosynis exemplar; pauperum pater.

MELLIORUM Bernardi scriptum est: *Castitas in juvenute, parcitas in ubertate, largitas in paupertate, martyrium est sine sanguine.* Istorum trium mixtura in homine uno rara est. Verùm si deserta terrâ pervolemus ad cælum, plurimos in illâ beatorum domo reperiemus, qui olim elegantissimam hanc mixturam in se ipsis spectandam orbi proposuerunt. Ex illis unicum huc sisto, Ioannem Alexandrinum Patriarcham, qui juvenis castissimus, qui sibi sed soli parcissimus, qui in pauperes subinde etiam in paupertate largissimus.

Hic vir, hic est, sibi quem desponsum sapius audit Misericordia, vir omni modo misericordissimus. Res gestas ipsius scripsit Leontius Neapoleos Cyprorum Episcopus. Nos ea hic excerpemus, quæ potissimum ad eleemosynas spectant. Ut autem id ordine faciamus, ad duodecim gemmas dicenda referemus.

Ioannes Apocalypiticus cælestem patriam stylo complexo: *Fundamenta, inquit, muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Fundamentum primum, jaspis; secundum, saphirus; tertium, calcedonius; quartum, smaragdus; quintum, sardonius; sextum, sardius; septimum, chrysolitus; octavum, beryllus; nonum, topazius; decimum, chrysoprasus; undecimum, hyacinthus; duodecimum, amethystus.* De misericordiâ pariter licebit dicere: *Fundamenta misericordiæ, ta eleemosynarum duodecim lapides pretiosi. Ad singulos unum aliquid synaxarum rebus gestis Ioannis Alexandrini explicabimus.*

§. I.

Primus lapis pretiosus, seu, gemma prima Iaspis, quo Liberalitas incredibilis Alexandrini hujus Præcedit

p. 17.

Hier. c. 17. v. 10.

Affectus quibus mentem in Deum erigere debet hoc ritu: stipe daturus.

Aut aliam quam unquam.

Ambrosius Offic. c. 38. Aug. in ps. 125. 109. in i. m. pag. 350.

Apoc. c. 41. v. 19.

Fundamenta Liberitas